

Sprookjesachtig wonen in Villa Sandwijck

Excursie Cooplink & ZorgSaamWonen, 1 juni 2024

Met een gezellige groep mensen samenwonen in een oude droomvilla terwijl je uitkijkt op een schitterend landgoed. Het klinkt als een sprookje. Maar het kan echt. Cooplink en ZorgSaamWonen organiseerden zaterdag 1 juni 2024 een excursie naar zo'n villa: woongroep Sandwijck in de Bilt.

Historie van het landhuis

Lars en Mirthe wonen allebei in Villa Sandwijck, net buiten de Bilt, en ontvangen ons gastvrij. In de serre van het oude landhuis staan koffie, thee en koek klaar. In de grote woonkamer horen de 15 deelnemers aan de excursie alle verhalen over het wonen in een oud landhuis. Het huis heeft een intrigerende geschiedenis. In een notendop: het statige pand is in 1770 gebouwd en is een heus rijksmonument. In 1963 is het door de eigenaars verkocht aan de gemeente Utrecht die het weer doorverkocht aan de Universiteit Utrecht. De universiteit had plannen om er een gastenverblijf van te maken en de tuin onderdeel te maken van de Botanische Tuinen. Daar is niets van terecht gekomen. Het heeft vervolgens zestien jaar lang leeggestaan totdat het in 1980 gekraakt is door een groepje mensen. Zij hebben de sloop kunnen voorkomen en het vervallen huis en het verwaarloosde land eromheen opgeknapt.

Na tien jaar mochten ze er legaal wonen en heeft corporatie De Key (toen nog: Lieven de Key) het geschikt gemaakt voor groepswonen: twintig onzelfstandige wooneenheden en veel

gemeenschappelijke ruimten. Op een gegeven moment vond De Key het als Amsterdamse corporatie niet meer bij haar bezit passen. De bewoners konden eventueel het pand in eigendom overnemen. Maar het pand vraagt om veel onderhoud en is ook niet echt duurzaam. Dat was een pittige tijd voor de bewoners: de onzekerheid en nadenken over het kopen van het gebouw. Uiteindelijk wilde de meerderheid blijven huren en zijn ze op zoek gegaan naar een nieuwe verhuurder. Stadsherstel Utrecht heeft in 202 het pand gekocht en is nu de trotse eigenaar.

Zelfbeheer

Stichting Stadsherstel heeft uitgebreid onderzoek gedaan naar de monumentale aspecten van het pand en vervolgens het pand verduurzaamd en geschilderd. De buitenkant staat er weer prachtig bij en ook binnen is er aandacht voor het monumentale karakter zoals we onder andere in de hal terugzien. Voor Stadsherstel was de woongroep geen probleem. Samen met de bewoners zijn afspraken gemaakt voor de instandhouding in de komende jaren; in een uitstekende sfeer. Johan Blom, directeur Stadsherstel, zegt over de samenwerking met de bewoners: “Bij Sandwijck nemen de bewoners een aantal beheerstaken op zich. Het voordeel is waarschijnlijk niet zozeer financieel (we betalen ze daarvoor), dan wel inhoudelijk: die zelfwerkzaamheid zorgt voor een grote betrokkenheid van huurders. Die betrokkenheid is prettig voor ons, voor de bewoners zelf en uiteindelijk ook voor het huis. De samenwerking met de bewoners is vanaf het begin soepel verlopen. We hebben geen dingen meegemaakt, die wij een volgende keer per se anders zouden willen doen. Het is een woongroep die al ruim veertig jaar goed functioneert, en dat vind ik bijzonder. Dat is de verdienste van de bewoners; wij vinden het mooi hieraan te kunnen meewerken. Dit woonmodel is niet altijd eenvoudig te realiseren; maar er is behoefte aan en hier lukt het.”

De bewoners krijgen een vergoeding voor het doen van het onderhoud. “Dat is zo leuk aan een woongroep. Met elkaar heb je veel talenten en vaardigheden”, aldus Lars die al 26 jaar in Sandwijck woont. Ieder heeft een eigen huisnummer en de mogelijkheid van huurtoeslag. De groep heeft een collectieve huurovereenkomst afgesloten met Stadsherstel. “We zorgen zelf voor de toewijzing van de woningen en zijn dus verantwoordelijk voor de leegstand. Maar die hebben we nooit hoor. Er is animo genoeg”, aldus Mirthe. Zij woont er 15 jaar. Soms bellen voorbijgangers spontaan aan. Zij zien de bewoonde villa en zijn nieuwsgierig naar het pand. Soms vragen ze of er plek is. Mensen die zich aanmelden komen op een wachtlijst en lopen een dagje mee tijdens een maandelijkse werkdag. Daarna vindt een gesprek plaats met twee van de bewoners. De bewoners stemmen tijdens de huisvergadering over de nieuwe kandidaat.

Samenwonen

De bewoners hebben allemaal een eigen kamer en delen de woonkamer, de serre, zolder, de grote keuken, twee kleine keukens en een logeerruimte. En er is ook een kluskelder en een gemeenschappelijk kantoor. De kamers verschillen van elkaar maar de huur is voor ieder hetzelfde: 525 euro per maand. Daar zitten alle kosten in, ook de energie. Er vinden wel eens interne verhuizingen plaats. Als er iemand weggaat kijken de bewoners eerst of er iemand is die intern wil doorschuiven. Zo niet, dan komt de eerste op de wachtlijst aan de beurt. Er wonen twintig volwassenen en twee tieners, van 13 en 14 jaar. De oudste bewoner is 67 jaar. Eén bewoner zegt dat hij al jaren de gemiddelde leeftijd van de groep is. “Dat roept hij al tien jaar, toen was hij 36 en inmiddels is hij 46 jaar. Er verhuist bijna niemand” zegt Lars. “De groepsgrootte is ideaal. We hebben niet of nauwelijks ongenoegen.”

Mirthe vult aan: “Als ik bezoek krijg en mensen dan zeggen hoe mooi ze het hier vinden, realiseer ik me dat nog eens extra. Je vergeet wel eens hoe bijzonder dit huis en de omgeving is. Logisch dat niemand hier weg wil.”

Taken verdelen

Ieder heeft een taak naast het schoonmaken en koken. Dat kan van alles zijn. Soms zijn er aparte vergaderingen en af en toe vinden er themabijeenkomsten plaats, de zogenaamde 'zandverstuivingen.' De bewoners ondernemen activiteiten met elkaar. Een aantal sport samen, anderen maken muziek, ook gaan ze weleens collectief een dagje uit met elkaar. Er is maandelijks een huisvergadering en een werkdag waarbij er opgeruimd wordt en er klusjes worden gedaan. Dagelijks wordt samen gegeten maar lang niet iedereen schuift iedere dag aan tafel. "Zo eens per 20 dagen ben je aan de beurt om te koken. Veel bewoners houden van koken dus ik kan echt zeggen dat we hier echt heerlijke maaltijden hebben. Alle maaltijden zijn vegetarisch. En het is echt goedkoop. Gemiddelde kost een maaltijd 3,50 euro. Ik eet ook wel apart met mijn vriend en zoontje en dan ben ik echt stukken duurder uit", vertelt Mirthe.

Landgoed

Om de villa heen ligt een prachtig landgoed van 68 hectare dat door het Utrechts Landschap open is gesteld voor publiek. Na de rondleiding door de mooie villa en het bezichtigen van enkele kamers krijgen we nog een toegift: een rondleiding door een enthousiaste boswachter. Na uitgebreid struinen door het groen weten we veel meer over de bijzondere, veelal exotische bomen die er staan, hebben we kennis mogen maken met de prachtige koeien die er ook de natuur beheren, hebben we verhalen gehoord over dassen en andere dieren. We weten daarna dat sprookjes echt bestaan. En de bewoners en de dieren leefden er (waarschijnlijk) nog lang en gelukkig ...

Dank aan de bewoners van Villa Sandwijk.

Cooplink & ZorgSaamWonen